

УДК 658.512.23

Романенко Н. Г.

Черкаський державний технологічний
університет

ТВОРЧЕ МИСЛЕННЯ — ДВИГУН ПРОГРЕСУ: РЕГІОНАЛЬНИЙ ДИЗАЙН І ОСВІТА

Романенко Н. Г. Творче мислення — двигун прогресу: регіональний дизайн і освіта. Інтеграція України в європейський мистецький і науковий простір внесла свої корективи в поступову ходу розвитку дизайну в Україні. Відчувається невинний ріст наукового потенціалу зі спеціальності «Дизайн», постійна участь студентів спеціальності «Дизайн» регіональних вузів у міжнародних і всеукраїнських форумах, показах, виставках мистецького й соціального спрямування; поширюється практичне застосування і дизайн-розробок, але у більшості випадків дизайн виконує декоративно-прикладну функцію, перетворившись на інструмент споживання.

Відомі особистості світу у галузі дизайну Філіп Старк, Віктор Папанек, Карім Рашид, Тім Браун пропонують інший погляд на дизайн — зосереджений не на об'єкті, а на дизайн-мисленні.

Результати дослідження показали, що сьогодні в дизайн-проектванні увага приділяється двом чинникам світового прогресу: з одного боку, це бурхливий науково-технічний розвиток, з іншого — викликані ним соціальні й екологічні проблеми. Експансія нових технологій у різних областях культури і побуту, нові тенденції у сфері споживання створюють передумови для корінних соціально-культурних змін, нових підходів формотворення наочно-просторового середовища, вимагаючи нового дизайн-мислення: бути відповідальним у своїй діяльності за оптимальність співвідношення витрат матеріалів, тривалість життя виробу і можливості його подальшої утилізації. Досить продуктивним заходом вирішення досліджених викликів є залучення звичайного споживача дизайнерських послуг до участі у створенні потрібних йому умов існування. Як приклад наводиться участь студентів спеціальності «Дизайн» Черкаського державного технологічного університету у міському соціальному проекті «Кольоровий світ», до якого були залучені не тільки студенти-дизайнери, а й фахівці дитячого садка, які займаються питаннями адаптації в просторі дітей із вадами зору.

Кафедра дизайну ЧДТУ керується у своїй діяльності методами залучення студентства до широкого дизайн-мислення, направляючи тематику дипломних проектів на розв'язання питань, пов'язаних

із соціальними, економічними, екологічними і політичними проблемами в регіоні і в Україні.

Ключові слова: дизайн-мислення, регіональний дизайн, дизайн-освіта.

Романенко Н. Г. Творческое мышление — двигатель прогресса: региональный дизайн и образование. Интеграция Украины в европейское творческое и научное пространство внесла свои коррективы в поступательный ход развития дизайна в Украине. Чувствуется постоянный рост научного потенциала специальности «Дизайн», постоянное участие студентов региональных вузов в международных и всеукраинских форумах, показах, выставках художественного и социального направления, расширяется практическое внедрение дизайн-разработок, но в большинстве случаев дизайн выполняет декоративно-прикладную функцию, превратившись в инструмент потребления. Всемирно известные личности в области дизайна Филипп Старк, Виктор Папанек, Карим Рашид, Тим Браун предлагают другой взгляд на дизайн — сфокусированный не на объекте, а на дизайн-мышлении.

Результаты исследования показали, что в дизайн-проектировании сегодня уделяется внимание двум факторам мирового прогресса: с одной стороны, это бурное научно-техническое развитие, с другой — вызванные им проблемы, социальные и экологические. Экспансия новых технологий в самых разных областях культуры и быта, новые тенденции в сфере потребления создают предпосылки для коренных социально-культурных изменений, новых подходов формообразования наглядно-пространственной среды, требуя нового дизайн-мышления: быть ответственным в своей деятельности за оптимальные соотношения расходов материалов, продолжительность жизни изделия и возможности его последующей утилизации. Достаточно эффективным способом решения рассмотренных проблем является привлечение обычного потребителя дизайнерских услуг к участию в создании соответствующих условий пребывания. В качестве примера описывается участие студентов специальности «Дизайн» Черкасского государственного технологического университета в городском социальном проекте «Мир цвета», к которому были привлечены не только студенты-дизайнеры, но и специалисты детского сада, работающие со слабовидящими детьми по их адаптации в пространстве.

Кафедра дизайна ЧДТУ руководствуется в своей деятельности методами привлечения студенчества к широкому дизайн-мышлению, направляя тематику дипломных проектов на решение вопросов, связанных с социальными, экономическими, экологическими и политическими проблемами в регионе и в Украине.

Ключевые слова: дизайн-мышление, региональный дизайн, дизайн-образование.

Romanenko N. Creative thinking – the engine of progress: a regional design and education. In recent years there has been an increasing interest in the integration of Ukraine into the European research and art which has made essential changes in the gradual progress of design in Ukraine. There is a continuous growth of sci-

entific potential of Design specialty. The participation of Design department students of regional universities in international and national forums, shows, art and social exhibitions has been constantly increasing. We found that although in most cases the design performs applied and decorative function, becoming as a tool of consumption, the trend towards practical application and design developments is being enhanced.

Famous people of the world in the field of design Philippe Starck, Victor Papanek, Karim Rashid, Tim Brown offer a different view on design, a new approach which is focused not on a product itself but on design thinking.

The objectives of this research are to determine, firstly, the potential of present-day designing in the object-spatial environment and, secondly, challenges that face the regional design and education specialists to realise their contribution to the cultural treasure of the region, country and nation in the context of searching ideas.

So far the methods of analysis and synthesis, observation and comparison have been applied and allowed to draw the appropriate conclusions.

The results of the research support the idea that today design project focuses on two factors of global progress: on the one hand, it is rapid scientific and technological development, but on the other, social and environmental problems caused by this very development. The expansion of new technologies in various fields of culture and life, new trends in consumption and welfare create conditions for indigenous socio-cultural changes and new approaches for shaping vision. Today we require a new design thinking and be responsible in the activities for ultimate interrelation of value costs of materials, product life and the possibility of its recycling. To conclude we offer to find decisions for overcoming the challenges mentioned above, by attracting an average consumer of design services to participate in the creation of appropriate conditions. The findings of the research illustrate the participation of ChSTU Design department students in the city social project "Colorful World". Moreover, the professionals who work in the kindergartens for children with poor sight and support them for adapting in life were involved.

Metaphorical book design proposed by a Master student of Design specialty Nadiia Zlobynets focuses on visual presentation of poems by young Ukrainian poet Irina Shuvalova, who has been translated into several European languages. The author of metaphorical book design uses imaginary language of associative illustration that helps every reader to feel the poetry. What is more, her unique approach in using metaphors can cause unexpected visual effects and aesthetic pleasure. The work was nominated at National Competition of Student Scientific Research Papers and awarded a 2nd degree Diploma.

A Master student Arina Koriakina, who works as a lecturer at ChSTU, design department, received a 3d degree Diploma at National Competition of Student Scientific Research Papers on the theme: "Hutsul ethnic features in interior design of modern tourist cottages." According to her research the concept of Hutsul ethnic life conditions allowed both the development of scientific approaches in the identification of the Ukrainian nation in modern society and demonstration of the uniqueness of Ukrainian culture. Besides it might increase the number of tourists as well as the revenue to the state treasury.

A Master student Alexander Gololobov in his work has summarised the cultural heritage of the Ukrainian people. Five letters in the word "ABETKA" reflected on five posters reveal the theme "Aesthetics of Ukrainian Cyrillic alphabet in poster art (mid of 20th and beginning of the 21st centuries)." Containing new approaches of glyph display allowed the author to offer project "Alphabet Ukrainian culture." Massive letter "A", made in the style of the font Daniel Narbut Alphabet, is inscribed in Aivazovsky painting "Battle of the brig 'Mercury'", made in black and white scheme. The work of artist K. Bilokur has become the creative foundation for the image of letter "B" in the poster. Artist's painting "Still life with jug" has been reproduced by author using floral artist tools. Compositional integrity of letter "E", which became the central image of Kotlyarevskyi's "Eneida" is provided by several remote elements: image of Kotlyarevskyi organically complements glyph graphic letters, whereas illustration of several dozens of Cossacks from picture by L. Hendlek "Ukrainian soldiers on the battle" combines the associations with poem "Eneida." Another letter, reflected in the project, was letter "T". For its graphic design Tripoli culture style was used. Observing the poster, the viewer can learn about the features of the signs being close to Ukrainian culture phenomenon.

It is obvious that the potential of present-day design project in the object-spatial environment on the whole and regional design in particular has become a broad design thinking, aimed at solving social problems of the region, the country which requires new approaches to shape the vision of an intellectually developed person of post-industrial era. Improving the interaction between modern design and consumer society the designer is required to begin the design project concerning human needs, its culture and its safety. That means the designer, as a leader, must unlock the creative potential of the human resources, no matter the industry.

Department of Design ChSTU adjust methods of attracting students to a broad design thinking and stating diploma projects themes on issues related to the social, economic, environmental and political problems in the region and in Ukraine on the whole.

Keywords: design thinking, regional design, design education.

Творче мислення здатне продукувати принципово нові рішення проблемної ситуації, обговорення якої зазвичай здійснюється при зібранні зацікавлених осіб у запланованому місці. Таке зібрання називається конференцією (від лат. confere — зібрання в одному місці), а місцем зібрання у даному випадку став Черкаський державний технологічний університет (ЧДТУ), де протягом 15 років існує кафедра дизайну, здатна сьогодні очолити черкаську регіональну школу дизайну, яка сумлінно виконує свої обов'язки не тільки з підготовки фахівців спеціальності 022 «Дизайн» за першим і другим освітніми рівнями, а й виховує патріотів своєї Батьківщини, інтелектуально розвинених, творчих особистостей. За кадровим складом, станом матеріального забезпечення, рівнем підготовки фахівців із вищою освітою кафедра дизайну ЧДТУ стала одним із провідних осередків з дизайну в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

За період здійснення освітньої діяльності у галузі дизайну ЧДТУ проводить другу Всеукраїнську конференцію з міжнародною участю із проблематики регіонального дизайну і освіти.

Аналізуючи висновки, зроблені освітянами та практикуючими дизайнерами на першій Всеукраїнській конференції «Регіональний дизайн і освіта», яка проходила на базі Черкаського державного технологічного університету 2010 року за участю 18 закладів України, Білорусі, Росії, слід зазначити, що зміна політичної ситуації в країні, інтеграція в європейський мистецький і науковий простір внесли свої корективи в поступову ходу розвитку дизайну в Україні; відчувається непинний ріст наукового потенціалу зі спеціальності «Дизайн», постійна участь студентів спеціальності «Дизайн» регіональних вузів (Херсон, Черкаси, Хмельницький, Запоріжжя та інші) у міжнародних і всеукраїнських форумах, показах, виставках мистецького й соціального спрямування. Поширюється практичне застосування окремих дизайн-розробок, але у більшості випадків дизайн виконує декоративно-прикладну функцію: робить речі привабливими, легкими у використанні, орієнтуючись на збільшення продажів, тобто зосередившись на дизайні одного якогось продукту, не роблячи особливого впливу на предметно-просторовий світ речей міста, регіону, держави. Такий вузький погляд на дизайн, на жаль, — явище вчорашнього дня, другої половини ХХ століття, коли дизайн перетворився на інструмент споживання. Футляр для окулярів, двері або ручка до дверей, термос тощо. Цікаво? Так. Бажано? Можливо. Важливо? Не дуже. Ось чому часто чуєш від поважних, знаних архітекторів, художників, живописців, що дизайн — це все дуже просто й не зовсім відповідально. Тобто із розвитком нашого індустріального суспільства дизайн-проекування перетворилося на професію, що займається зовсім незначними завданнями, зосередившись на етикетці, зовнішньому вигляді, моді тощо. Але дизайн не завжди був таким, і сьогодні дизайн розвинених країн знову виходить на велику арену вирішення глобальних проблем. І відбувається це завдяки використанню дизайн-мислення в рішенні нових проблем: глобального потеплення, освіти, охорони здоров'я, безпеки, очищення води тощо.

Сьогодні відомі особистості у галузі дизайну Філіп Старк, Карім Рашид, Тім Браун і трохи раніше (нині покійний) Віктор Папанек пропонують інший погляд на дизайн — зосереджений не на об'єкті, а більше на дизайн-мисленні. «Тоді ми можемо більше зробити для себе й інших», — стверджує Тім Браун [3, с. 15].

«Не обмежуй своїх здатностей вузькою спеціалізацією — спеціалізуйся в цілому по життю», — Карім Рашид [5, перша заповідь].

«Дизайн має бути поза часом. Щоб бути поза часом, вам, насправді, слід думати на далеке май-

бутнє, не про наступний рік, не на два роки, а років на 20 мінімум» або таке висловлювання: «Я не люблю моду. Я верю тільки в дизайн, котрий служить людям», — Філіп Старк [1; 2, с. 349].

«Все люди — дизайнери. Все, що ми делаем, практически всегда — дизайн; ведь проектировать человеку свойственно в любой деятельности. Дизайн — это сознательные и интуитивные усилия по созданию значимого порядка», — Віктор Папанек [6, с. 35]. Неодноразово презентуючи свою книгу [3], президент «найтитованішої у світі компанії, що займається дизайном нових предметів і речей», Тім Браун стверджує, що дизайн стає найважливішою частиною нашого життя і навіть слово «дизайн» у контексті бізнесу сьогодні обумовлюється синонімом ефективності й плідної роботи. Але попри все дизайн починається з реальних або потенційних потреб людини, і це більше, ніж продумана ергономіка, зручність розташування дверних ручок або розміщення кнопок у правильному місці тощо. Йдеться про розуміння культури нації, регіону, територіальних проблем в контексті пошуку ідеї. Вищенаведене надає можливість сформулювати проблему предмету дослідження: потенціал сучасності — це дизайн-мислення, направлене на вирішення реальних або потенційних потреб людства і конкретної людини з урахуванням її культурно-історичної спадщини.

Ціль статті — визначення потенціалу сучасності дизайн-проекування предметно-просторового середовища, викликів, що стоять перед фахівцями регіонального дизайну і освіти щодо розуміння свого внеску до культурної скарбниці регіону, країни, нації в контексті пошуку ідеї.

Виклад основного матеріалу. Планетарні зміни у природі примушують нас сумніватися в основах, закладених сучасним суспільством: як залишатися здоровим, як учитися, як забезпечити безпеку, як управляти державою тощо. Потрібні нові рішення, бо існуючі — застаріли. Сьогодні все більше уваги приділяється двом чинникам сучасного світового прогресу: з одного боку, це бурхливий науково-технічний розвиток, з іншого — викликані ним соціальні й екологічні проблеми. Технічний світ стає все більш автономним, нові засоби виробництва і проектування, котрі з'явилися в інформаційному столітті комп'ютерних технологій, а також нові матеріали створюють умови для технічного світу, який самоорганізується і загрожує стати єдиною «другою природою», про що реально свідчить наростаючий процес фізичного витіснення натуральної природи: сміттєві плями в Тихому океані, природні катаклізми тощо.

Не дивно, що з часом змінилася і роль дизайну у формуванні наочного світу. Експансія нових технологій у різних областях культури і побуту, нові тенденції у сфері споживання, новий спосіб життя, по суті, створюють передумови для корінних соціально-культурних змін. Дизайн і дизайнер, той,

хто продукує образ, відповідає (або повинен відповідати) за наочно-просторове середовище, де він працює і має безпосереднє відношення до стилетворюючих процесів і збереження навколишнього середовища, до поваги національних традицій, спадкоємності, до задоволення індивідуальних потреб, до найрізноманітніших аспектів художнього формоутворення. Але взаємодія сучасного дизайну, суспільства і споживача, як і раніше, базується на емоційно-духовному аспекті культурного і духовного вдосконалення. Очікування, передчуття, терпіння й інші емоційні стани, завдяки яким людина відчуває радість від контакту з річчю або при спілкуванні про користування нею, впливають на формування морально-етичної особистості. Інтелектуально ж розвинена людина постіндустріальної епохи потребує якісно нового оточення наочно-просторового середовища, має інші уявлення про комфорт і зручність компонентів, що його формують. Таким чином, дизайн-мислення вимагає нових підходів до вирішення проблеми. У чому їх суть?

Невід'ємною частиною проектування предметного середовища стає раціональність, а дизайнер як соціально відповідальний активний суб'єкт світу у своїй діяльності повинен враховувати оптимальність співвідношення витрат матеріалів, тривалість життя виробу і можливості його подальшої утилізації.

Емоційно-духовний аспект культурного і духовного вдосконалення взаємодії сучасного дизайну, суспільства і споживача вимагає від дизайнера починати свій проект не з технології, а з потреб людини, її культури, активно використовуючи існуючі прототипи. Це прискорює процес інновації. Сьогодні біль України — сміття, що заповнює прилеглі території урбанізованих міст і містечок. Прототип вирішення цієї проблеми — напрацьовані заходи європейських держав: соціальні проекти, направлені в першу чергу на зменшення забруднення навколишнього середовища, на розвиток у населення свідомого відношення до сортування та збору сміття, що мотивують населення до таких дій. Так, наприклад, берлінські підлітки, які збирають сміття і здають його на вторинну переробку, отримують за це фінансову винагороду.

У Германії за збір і переробку сміття сьогодні відповідає окрема промислова галузь. На спеціальні пункти з переробки сміття, що створені по всій країні, відходи доставляються в контейнерах. Вимоги до сміттєвих майданчиків, до тари для збору й перевезення сміття, його транспортування, складування і класифікації чітко регламентуються нормативними актами. Влада Нідерландів видає громадянам країни, які беруть активну участь у програмі роздільного збору сміття, спеціальні купони екологічної лояльності [7].

У Фінляндії, наприклад, дітей привчають розділяти сміття за допомогою іграшок. А нам, дорослим мешканцям України, треба ще привчити себе розді-

ляти сміття, бо це морока: як це швиденько робити, зберігати, упакувати? Творчому дизайн-мисленню є де розгулятися. Без свідомого розуміння кожним громадянином міста, який створює це сміття, необхідності його утилізації, а не заповнення ним природних ярів і щілин, питання не вирішиться. Потрібні зручні побутові ємності для розділення сміття, ємності для збору, налагоджена система переробки. Ще один приклад, де також потрібно підключати дизайн-мислення, — відпрацьовані батарейки, люмінесцентні лампи, енергозберігаючі лампи. Одна батарейка, викинута на сміттєзвалище, здатна забруднити важкими металами 400 літрів води або 20 квадратних метрів ґрунту [4]. Щоби зберегти природу і згодом своє здоров'я, потрібно десь зберігати відпрацьовані батарейки, енергозберігаючі та ртутні лампи, ртутні градусники, тобто потрібні продумані ємності багаторазового використання, як побутові, так і для районних, міських спеціальних пунктів прийому, звідки їх перевезуть на утилізацію. Але такі пункти прийому відсутні навіть в окремих обласних центрах. Завод із переробки відпрацьованих батарейок в Україні є у Львові, потужності його недовантажені, але всі останні питання збереження й доставки в Україні не вирішені. До вирішення цієї проблеми також повинен підключитися дизайнер зі своїм дизайн-мисленням.

Наступний виклик: сьогодні ми всі перетворилися на споживачів добробуту, тому що бізнес перетворив споживання на комерційну мету, але кожен громадянин може бути і активним учасником у створенні свого власного благополуччя, брати участь у проектуванні систем взаємної участі «дизайнер — виробник — споживач». Наочним прикладом застосування вищевказаної схеми стала участь студентів спеціальності «Дизайн» Черкаського державного технологічного університету в міському соціальному проекті «Кольоровий світ», який передбачає оздоблення стін дитячих комунальних закладів, де здійснюються лікування, навчання, виховання, розвиток та організація дозвілля дітей із вадами зору. Перебуваючи на практиці, студенти третього і четвертого курсів під керівництвом старшого викладача Г. І. Депутата, за участю працівників дитячого садка, спонсорів направили свої творчі зусилля на розробку ескізів та втілення їх у життя при розмальовці стін приміщень, де здійснюється реабілітація дітей із вадами зору. Малюнки підбиралися з урахуванням віку дітей, призначення приміщення закладу, стану здоров'я та розвитку цільової аудиторії. Студенти у своїх ескізах втілювали мрії дітей з бажанням зробити світ навколо них кольоровим (рис. 1, а, б).

Постійно, беручи участь у конференціях, присвячених дизайн-проекуванню і проблемам сучасності, викладацько-педагогічний склад кафедри дизайну ЧДТУ орієнтується на вищенаведену проблематику, направляючи дипломне проектування студентів старших курсів не тільки на оригіналь-

Рис. 1. Участь студентів спеціальності «Дизайн» у соціальному проекті «Кольоровий світ»:
а) обговорення проекту за схемою «дизайнер — виробник — споживач»;
б) студенти за своїми творчими пропозиціями

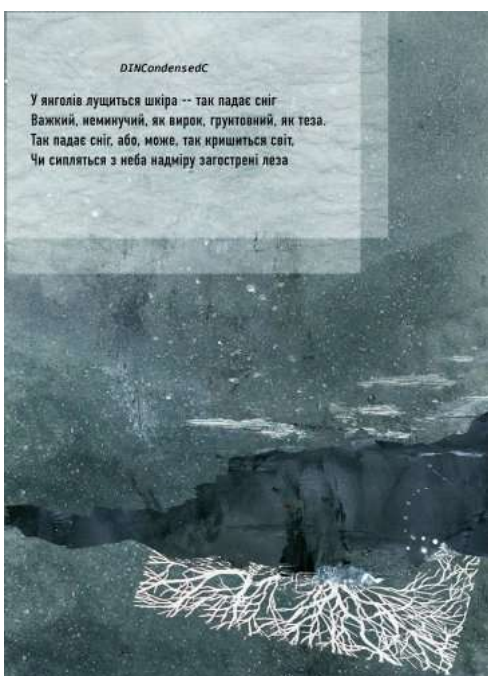

Рис. 2. Ілюстрація Надії Злобинець до першої строфи вірша «Сніг» поетеси Ірини Шувалової

Рис. 3. Аріна Корякіна. Тривимірна модель зони каміну

Рис. 4. Аріна Корякіна. Тривимірна модель зони каміну (центральна частина)

Рис. 5. Олександр Гололобов. Абетка української культури. Плакати з літерами «А», «Б», «Е»

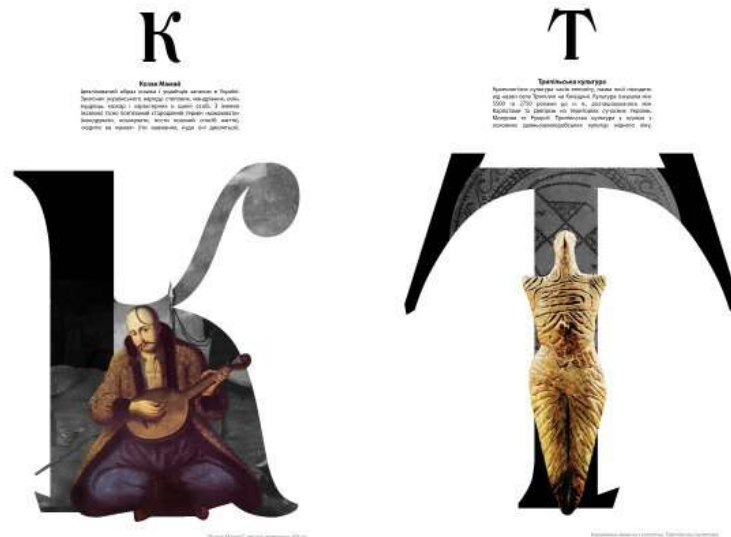

Рис. 6. Олександр Гололобов. Абетка української культури. Плакати з літерами «К» і «Т»

ність образу пропозиції, емоційність і привабливість, а й на економію природних ресурсів і матеріалів, що пропонуються, використання енергетичних ресурсів, здатних поповнюватися. Тематика дипломних проектів студентів магістратури направлена також на розв'язання питань, пов'язаних із соціальними, економічними, екологічними і політичними проблемами в регіоні і в Україні. Наведу декілька прикладів студентських наукових робіт.

Випускниця ЧДТУ 2016 року зі спеціальності «Дизайн» магістерського рівня освіти Надія Злобинець застосувала свої творчі здобутки на візуальне представлення світові творчості молоді української поетеси Ірини Шувалової, авторки численних публікацій у відомих українських журналах. Ім'я поетеси відоме всьому світові: учасниця літератур-

них проектів, читань та резиденцій у Великобританії, Греції, Литві, Латвії, Польщі, Росії, США (зокрема її обрано стипендіаткою Hawthornden Fellowship 2015 року в Шотландії), авторка трьох поетичних збірок: «Ран» (2011), «Ос» (2014) та «Аз» (2014). Вірші Ірини Шувалової переведені на декілька європейських мов.

Метафоричність книжкової графіки Надії Злобинець направлена на передачу емоційної атмосфери збірок віршів української поетеси (рис. 2). Образна мова асоціативної ілюстрації, запропонована студенткою техніка зображення допомагають прорости кожному рядку, кожному слову поетеси через читача, а слухне використання метафори здатне викликати у читача несподівані візуальні ефекти й естетичну насолоду.

Робота посіла друге місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт зі спеціальності «Дизайн». Консультант із графічної частини дипломної роботи Надії Злобинець — відома на Черкащині молода особистість, викладач кафедри дизайну ЧДТУ Олена Валеріївна Галицька.

У попередньому навчальному році студентка магістратури Аріна Корякіна, яка в поточному році стала викладачем кафедри дизайну ЧДТУ, отримала диплом III ступеня за розкриття і захист теми: «Етнічні мотиви Гуцульщини в дизайн-проекуванні інтер'єрів сучасних туристичних котеджів» (рис. 3, 4).

Запропонований студенткою концепт використання в дизайн-проекуванні інтер'єрів котеджів особливостей організації побуту гуцульського етносу дозволить не тільки розвинути наукові підходи до ідентифікації українського народу в сучасному суспільстві, а й продемонструвати самотність і неповторність української культури, збільшити чисельність зацікавлених туристів, а отже і надходжень до державної казни від туристичного бізнесу.

Консультант з графічної частини дипломної науково-дослідної роботи А. О. Корякіної — відомий на Черкащині й за її межами архітектор, директор архітектурно-конструкторської фірми «Тимпан», викладач кафедри дизайну ЧДТУ Іван Романович Попель.

Важливим інформативним джерелом у пошуках своєї культурної спадщини є плакатне мистецтво. Лаконічне помітне зображення з коротким текстом обумовлює його образно-композиційні особливості й архітектоніку, а його зміст, зведений в чітку формулу повідомлення, підлягає поширенню в суспільстві, спонукаючи сучасника до відповідних висновків і конкретних дій.

Змістом плакатів, представлених на захист своєї науково-проектної роботи за темою: «Естетика української кириличної абетки в плакатному мистецтві (середина XX і початок XXI століття)», вразив студент магістратури Олександр Гололобов, випускник ЧДТУ 2015 року. П'ять літер слова «АБЕТКА», представлені на плакатах, обумовлюють культурну спадщину нашого народу (рис. 5, 6).

Виконана у чорно-білій гамі масивна літера «А», в яку вписана картина І. Айвазовського «Бій брига “Меркурій”», — у стилістиці абетки Данила Нарбути. Вітрильний човен, що став виносною частиною літери, окрім композиційного навантаження несе ідейний зміст: використовуючи його, ми знайомимо глядача з творчістю І. Айвазовського — митця з українським корінням.

У плакаті із зображенням літери «Б» образним підґрунтям стала творчість художниці К. Білокур, її картина «Натюрморт із колосками і глечиком», відтворений шляхом застосування флористичних засобів художниці.

Викликає зацікавленість композиційна цілісність літери «Е», центральним образом якої став

твір І. Котляревського «Енеїда». У центрі композиції літери — декілька виносних елементів, зокрема зображення І. Котляревського, який свого часу став засновником і започаткував розвиток сучасної української літературної мови. Образ письменника органічно доповнює графічний образ літери, а зображення кількох десятків козаків із картини Л. Гендлека «Українські солдати на маневрі» асоціативно поєднані із художнім твором «Енеїда». Аналогічно із попередніми плакатами цей плакат також має біле тло, літерний і текстовий елементи у верхній частині плаката містять інформацію про особистість українського походження.

Засобами плаката у межах проекту відображені літери «Т» і «К». Для графічного оформлення літери «Т» було використано стилістику Трипільської культури. Знайомлячись із плакатом, глядач має змогу дізнатись про знакові особливості цього спорідненого з українською культурою явища.

Центральною постаттю наступного плаката став історичний персонаж козак Мамай, відтворений у межах графічних засобів літери «К». Порівняно з попередніми плакатами, образ козака тут займає більшу частину літери, проте кольорова гама роботи все одно дозволяє глядачеві без зайвих зусиль прочитати окреслену букву.

Проведене дослідження щодо визначення виликів, які стоять перед фахівцями регіонального дизайну і освіти, дозволило зробити відповідні висновки.

Висновки:

1. Потенціал сучасності дизайн-проекування предметно-просторового середовища — це широке дизайн-мислення в унісон із суспільними проблемами регіону, країни.
2. Дизайн-мислення вимагає нових підходів до вирішення проблем оточення наочно-просторового середовища інтелектуально розвинутої людини постіндустріальної епохи. Сучасна особистість має відповідні уявлення про комфорт і зручність.
3. Дизайн-мислення, в першу чергу, повинне бути орієнтоване на людину. Удосконалення взаємодії сучасного дизайну, суспільства і споживача вимагає від дизайнера починати в дизайн-проекуванні не з технології, а з потреб людини, її культури, безпеки її існування.
4. Невід'ємною частиною проєкування предметного середовища стає раціональність, а дизайнер як соціально відповідальний активний суб'єкт світу у своїй діяльності повинен враховувати оптимальність співвідношення витрат матеріалів, тривалість життя виробу і можливості його подальшої утилізації.
5. Тематика дипломних проєктів студентів спеціальності «Дизайн» повинна бути направлена на розв'язання питань, пов'язаних із соціальними, економічними, екологічними і політичними проблемами в регіоні і в Україні.

Література:

1. 10 мыслей из дизайнерского разума Филиппа Старка [Электронный ресурс] // Сундук идей для вашего дома. — 2013. — 16 марта. — Режим доступа : http://syndyk.by/article/gurnal/10_misley_iz_dizaynerskogo_razuma_filippa_starka-20727.html (дата звернення 27.02.2017).
2. Бойчук А. В. Пространство дизайна [Текст] / А. В. Бойчук. — Х. : Новое слово, 2013. — 367 с.
3. Браун Т. Дизайн-мышление : от разработки новых продуктов до проектирования бизнес-моделей [Текст] / Тим Браун ; пер. с англ. В. Хозинского. — М. : Манн, Иванов и Фербер, 2012. — 256 с.
4. Дубровік А. Велика біда від маленької батарейки [Електронний ресурс] / Алла Дубровік // День. — 2012. — 23 лютого, № 32. — Режим доступу : <https://day.kyiv.ua/uk/article/panorama-dnya/velika-bida-vid-malenskoyi-batareyki> (дата звернення 25.02.2017).
5. Карим Рашид (Karim Rashid) делает мир красивее [Электронный ресурс] / [arov (Юрий Арбузов)] // Novate. — Режим доступа : <http://www.novate.ru/blogs/210208/8595/> (дата звернення 25.02.2017).
6. Папанек В. Дизайн для реального мира [Текст] / Виктор Папанек ; пер с англ. Г. Северской. — М. : Издатель Д. Аронов, 2004. — 416 с.
7. Переработка мусора. Инвестиции в будущее. Переработка твердых бытовых отходов в разных странах [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://ztbo.ru/o-tbo> (дата звернення 25.02.2017).
8. Романенко Н. Г. Сучасний дизайн: раціональність, функціональність, проблеми [Текст] / Н. Г. Романенко // Актуальні питання мистецтвознавства : виклики ХХІ століття : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 95-річчю заснування вищої художньої школи Харкова (13 жовтня 2016 р., ХДАДМ). — Харків, 2016. — С. 128–130.
9. Україна. Історія великого народу [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.litopys.com.ua/encyclopedia/> (дата звернення 27.02.2017).

References:

1. 10 mysley iz dizaynerskogo razuma Filippa Starka [10 thoughts from the designer's Philippe Starck]. (*Sunduk idey dlya vashogo doma — Chest of ideas for your home*. (2013, March 16). Retrieved from http://syndyk.by/article/gurnal/10_misley_iz_dizaynerskogo_razuma_filippa_starka. [In Russian].
2. Boychuk, A. V. (2013). *Prostranstvo dizayna* [Space of design]. Kharkov : Novoe slovo. [In Russian].
3. Braun, T. (2012). *Dizayn-myshlenie : ot razrabotki novykh produktov do proektirovaniya biznes-modeley* [Design Thinking]. V. Khozinskiy (Trans.). Moscow : Mann, Ivanov and Ferber. [In Russian].
4. Dubrovik, A. (2012, February 23). Velyka bida vid malen'koyi batareyky [The big trouble is from a small battery]. *Den' — The Day*, 32. Retrieved from <https://day.kyiv.ua/uk/article/panorama-dnya/>. [In Ukrainian].
5. arov (Arbuzov, Yuriy). (n. d.). Karim Rashid delaet mir krasivee [Karim Rashid makes the world of beautiful]. *Novate*. Retrieved from <http://www.novate.ru/blogs/210208/8595/>. [In Russian].
6. Papanek, V. (2004). *Dizayn dlya real'nogo mira* [Design for the Real World]. G. Severskaya (Trans.). Moscow : Izdatel' D. Aronov. [In Russian].
7. Pererabotka musora. Investicii v budushhee. Pererabotka tverdyh bytovykh othodov v raznykh stranah [Recycling of waste. Investing in the future. Processing of municipal solid waste in different countries]. Retrieved from <http://ztbo.ru/o-tbo/stati/stranni>. [In Russian].
8. Romanenko, N. H. (2016). Suchasnyy dizayn : ratsional'nist', funktsional'nist', problemy [Modern design : rationality, functionality problems]. Proceedings from Actual problems of art: the challenges of the XXI century : *Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiya, prysvyachena 95-richchyu zasnivannya vyshchoyi khudozhn'oyi shkoly Kharkova (13 zhovtnya 2016 r., KHDADM) — International scientific-practical conference, devoted to the 95th anniversary of higher art school in Kharkiv*. (pp. 128–130). Kharkiv. [In Ukrainian].
9. *Ukrayina. Istoriya velykoho narodu* [Ukraine. The history of a great nation]. Retrieved from <http://www.litopys.com.ua/encyclopedia/>. [In Ukrainian].